

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo, —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 31. julija 1939

Cena posamezni
številki din 150

Več svobode gospodarstvu

V današnjih časih, ko so politična nasprotja pritirana do viška in ko gre zaradi pričakovanega ali vsaj možnega splošnega obojenega konflikta političnim ozrom primat nad vsemi drugimi, seveda tudi gospodarstvo ne more pričakovati, da bi uživalo polno svobodo. Tudi v najbolj demokratičnih državah se mora gospodarstvo zadovoljiti s tem, da ima vsaj toliko svobode, kolikor je neobhodno potrebuje za svoj razvoj in napredek.

Prepogosto pa se krati gospodarstvu še ta minimum svobode, ne da bi bilo v resnici to potrebno. Posledica tega je, da gospodarstvo ne more izkoristiti niti onih možnosti, ki mu še ostajajo, če je primat politike nad gospodarstvom tudi absolutno zagotovljen.

Tako gospodarstvo nujno potrebuje možnost, da prosto in objektivno pove, katere stvari in kateri predpisi ovirajo njegov napredek. Če gospodarstvo nima te možnosti, da svobodno in objektivno pove, kaj ovira njegovo delo, potem je to gospodarstvo ohromljeno, potem mora začeti nalezovati. Kajti če gospodarstvo nima niti te možnosti, da opozori na spone, ki mu brez vsake stvarne potrebe onemogočajo poslovanje, potem je brez vsake obrambe, kar mora nujno oslabiliti njegovo podjetnost.

Ze celo pa velja to za naše razmere, ko je vendar notorično, da je naša uprava še silno daleč od dovršenosti. Saj smo videli to neshetokrat, ko je izdajala ta uprava predpise, ki so bili morda dobro misljeni, v praktičnem življenju pa absolutno neizvedljivi. Zato se je morala tudi pri nas vedno po vsakem zakonu, po vsaki uredbi izdati novela in ker se ta ni mogla premagati vseh težav, so morali pomagati še posebni pravilniki ter avtentična tolmačenja predpisov. Če bi se pa takoj v začetku dala gospodarskim ljudem možnost, da opozore na napake zakona ali uredbe, vseh teh težav ne bi bilo.

Stvar je pač v tem, da v teoriji izgledajo gospodarska vprašanja čisto drugače kakor pa v praksi. Teoretično izgleda marsikateri predpis kot silno pameten, toda v praksi se pokaže njegova pomanjkljivost takoj. Kvaliteta predpisov se pokaže prav za prav šele takrat, kadar se izvajajo. Ni ravno pametno, če se noče slišati pravočasnih opozoril, zlasti še, če je notorično, da so nastala ta opozorila le iz stvarne potrebe, ne pa iz kakšnih demagoških ozirov. Svobodna kritika gospodarstva izvira vedno le iz stvarnih razlogov, ki so podkrepili z dragoceno izkušnjo, zato pa je tudi dvakrat napaka, če se ta svobodna kritika kakor koli omejuje ali celo onemogoča. Velika gospodarska kriza v l. 1931. ne bi imela za nas niti primeroma tako težkih posledic, kakor jih je imela, če bi mogli gospodarski ljudje svobodno povedati svoje mnenje in če bi se potem njih mnenje tudi upoštevalo.

Koliko nepotrebnega dela se zahteva od gospodarstva, ker se izdajajo predpisi, ki so za gospodarstvo čisto neuporabni! In koliko izgube časa, ker se izdajajo predpisi o stvareh, ki bi morale

biti samo stvar gospodarstva in ki se državne oblasti dejansko niti ne tičejo! Kajti naloga državne oblasti je le ta, da odpravlja konflikte, kjer ti nastajajo, ne pa da sama s premalo preudarjenimi predpisi ustvarja konflikte. Absolutno ni res, da bi se morala državna uprava vmešavati v vsako vprašanje, temveč naj posega le v vprašanja, ki se brez njene intervencije ne morejo rešiti.

Država sama potrebuje svobodno mnenje gospodarskih ljudi, ker samo na ta način se more preizkusiti umestnost izdanih

predpisov. Kdo pa naj vendar pove, če je kak predpis za gospodarsko življenje napačen, če ne morejo tega storiti gospodarski ljudje, ki so te predpise preizkusili na lastni koži?

Ze celo težke posledice pa morajo nastati, kadar se čez noč izdajajo predpisi, ki popolnoma spreminjajo norme v gospodarskem življenju. Ta nenadnost predpisov čisto izpreminja kalkulacijo in v strahu pred novimi nenadnimi predpisi zamre vsaka podjetnost. A gospodarstvo naj bi ne imelo niti možnosti, da odkrito

pove, kako so škodljivi ti predpisi?

Gospodarstvo potrebuje svobodo, da more svobodno kalkulirati in izvrševati svoje posle. Zato pa potrebuje tudi svobodo kritike, da glasno opozori na vsako napako. Saj večina teh napak ni storjena iz kakšne politične nujnosti, temveč večinoma iz nepoznanja potreb gospodarstva. Kritika gospodarskih ljudi je varnostni ventil in samo ta ventil prepreči, da se kotel ne razleti. V javnem interesu je zato, da se pravica svobodne kritike gospodarstva spoštuje.

ministrstva itak dovolj lastnih finančnih težav, je jasno, da njih dotacija ne bi bila posebno velika in da torej ni računati, da bi mogel fond zbrati tako velika sredstva, da bi se z njimi hotelsko vprašanje res moglo rešiti.

Poseben posvetovalni odbor naj bi upravljal ta fond in reševal vsa vprašanja, ki bi spadala v njegov delokrog. Odbor pa bi bil sestavljen po oni stari šabloni, ki je bila od gospodarskih ljudi že tolikokrat grajana. Posvetovalni odbor naj bi namreč tvorili zastopniki trgovskega, finančnega in prometnega ministrstva, DHB in »Putnika« ter zastopniki hotelirjev. Odbor bi bil sestavljen torej čisto centralistično in birokratično ter bi bil zastopnik hotelirjev le v dekoracijo. Ta odbor pa bi odločal, kje naj se ustanove novi hoteli in katerim starim hotelom naj se pomaga. Po dosedanjih izkušnjah pač ni težko uganiti, da bodo od taknega centralističnega fonda imeli prečanski kraji zelo malo, če bi sploh kaj imeli. Zato se v prečanskih krajih za nameravani fond pač nihče ne more navduševati.

Fond bi predvsem dovoljeval posojila za nove zgradbe, za stare pa le izjemoma, če njih zadolžitev ne presega 40% njih cenilne vrednosti. Praktično pomeni to, da bi se mogla posluževati posojil iz fonda le ona hotelska podjetja, ki itak niso v preveliki stiski, dočim bi ostala ona, ki so pomoči najbolj potrebna, brez podpore. Iz vsega tega se vidi, da je zamišl nove uredbe vseskozi nesrečna in da jo gospodarsko misleči ljudje ne morejo odobravati.

Sploh smo mnenja, da se vprašanje sanacije naših hotelov s šablonskim fondom ne more rešiti. Ze svoje dni smo predlagali, da se za ustanavljanje novih hotelov ustanove s pomočjo države ter interesiranih samouprav in gospodarskih ljudi in organizacij privilegirane hotelske družbe. Naj bi država zajamčila tej družbi primerno obrestovanje, nove stavbe pa oprostila za vrsto let vsakega davka ter tudi carine za uvoz hotelske opreme, ki se v naši državi ne izdeluje, pa bo dovolj zasebne iniciative za ustanovitev takšnih družb. Če dajemo vsaki tuji kapitalistični družbi, ki ustanovi pri nas kako podjetje, velike privilegije, bi mogli to enkrat dati tudi domačim hotelskim družbam. Starim hotelom, ki so zašli v finančne težave zaradi gospodarske stiske in prevelikih investicij, pa naj se pomaga na podoben način ko kmetovalcem. Samo na ta način bi se moglo hotelsko vprašanje pri nas pravilno rešiti, z nameravanim fondom pa nikakor!

Škodovi zavodi zgrade v Novem Sadu ladjedelnico

V Novem Sadu so bili zastopniki Škodovih zavodov, ki so se pogajali z mestno občino za odstopev potrebnega stavbišča za veliko ladjedelnico, ki bi jo postavili v Novem Sadu plzenjski zavodi. Kakor se sedaj poroča, so se pogajanja ugodno končala in bo dala občina potrebno zemljišče. Ladjedelnica bo imela vse potrebne stroje in naprave za gradnjo vlačilcev, remorkerjev, motornih ladij ter vseh objektov, ki se potrebujejo pri rečni plovbi. Nova ladjedelnica bi v začetku zaposlovala 600 do 800 delavcev.

Vendar enkrat!

Izvoznikom ne bo treba več oddajati deviz po uradnem tečaju

Finančni minister Vojin Djuričić je izdal odlok, s katerim se izvozniki v neklirinske države (v devizne) oproščajo dolžnosti obvezne oddaje 25% izvoznih deviz Narodni banki za račun države po uradnem tečaju. Odlok je stopil takoj v veljavo in velja za vse izvoznike devize od 29. julija dalje.

Izjava finančnega ministra

Svoj odlok je utemeljil minister z naslednjo izjavo:

»Ze več let morajo naši izvozniki del deviz, ki prihajajo od izvoza v devizne države, ponuditi državi oz. Narodni banki po uradnem tečaju. Prvotno, dokler med borznim in uradnim tečajem ni bilo večje razlike, oddaja izvozniki deviz državi ni predstavljala nobene praktične težave. Ko pa so se devizne težave povečale in je odtok deviz vedno bolj presegal dotok deviz, se je pojavila razlika med uradnim tečajem in tečajem tako imenovanega svobodnega tržišča. Od tedaj je oddaja dela izvozniki deviz po uradnem tečaju pomenila znatno obremenitev našega izvoza v neklirinske države, ker izvozniki niso mogli dobiti prave protivrednosti za celotni znesek dobljenih deviz. To je začelo tudi neugodno vplivati na naš izvoz v devizne države, zlasti odkar imamo čedalje večje težave pri prodaji našega blaga v ino-

zemstvu zaradi vedno večje konkurence drugih držav in zaradi naših visokih cen. Čeprav se vprašanje odkupa določenega dela izvozniki deviz po uradnem tečaju postavlja že več let, se je njegova rešitev v korist našega izvoza stalno odlašala iz proračunskih razlogov. Ukinjenje obvezne oddaje dela deviz po uradnem tečaju za potrebe države pomeni novo proračunsko obremenitev, in sicer za razliko med uradnim in svobodnim tečajem tako odkupljenih deviz.

Ko sem podrobno proučil to vprašanje, sem se zavedal posledic, ki bi nastale za državni proračun, če bi se odpovedal odkupu deviz po uradnem tečaju. Imel pa sem pred očmi splošne koristi naše zunanje trgovine in v zvezi s tem neobhodno potrebo, da se z večjim izvozom blaga v neklirinske države poveča dotok deviz, ki so neobhodno potrebne za državna plačila kakor tudi za nabavo surovin. Zato sem izdal odlok, da se država v bodoče odreče odkupu izvozniki deviz po uradnem tečaju. Prepričan sem, da bo ta ukrep, na katerega naši izvozniki čakajo že leta in leta, v večji meri pospešil naš izvoz v države, v katerih smo dozdaj našli vedno na ovire pri izvozu.«

Odlok finančnega ministrstva bodo pač vsi izvozniki in tudi vsi

gospodarski ljudje pozdravili z največjim zadoščenjem, saj so to že leta in leta zahtevali in saj se ravno zaradi neizpolnitve te njihove zahteve ni mogel razviti naš izvoz v devizne države. Zaradi obvezne oddaje deviz po uradnem tečaju je bil naš izvoz težko obremenjen, vse druge države pa so svoj izvoz pospeševale s posebnimi premijami. Pri takšnem stanju je naravno morala prenehati konkurenčna sposobnost naših izvoznikov.

Od 31. decembra 1937. so morali oddajati izvozniki še 25% svojih deviz Narodni banki po uradnem tečaju. Po tem tečaju so dobili za funt 206 din, dočim bi morali dobiti 256-40 din. Ker so mogli le 75% deviz prodati po tečaju 256-40, so dobili za funt namesto 256-40 le 244 din ali pri vsakem funtu 12-40 din manj. Sedaj se bo izkupiček izvoznikov povečal za približno 5%. S tem pa bo tudi njihova konkurenčna sposobnost znatno narasla.

Novi odlok finančnega ministra pomeni resnično pospeševanje izvoza. Želimo le, da se ne bi ostalo na pol poti, temveč da bi se izdali še drugi ukrepi, ki so potrebni za povečanje izvoza. Tako naj se zniža železniška prevoznina, znižajo naj se razne takse in izvedejo tudi še druge spremembe, ki jih naši izvozniki ne prestanjo zahtevati.

Vprašanje sanacije našega hotelirstva

Namerava se ustanoviti v ta namen nov fond

Ze leta in leta zahtevajo naši hotelirji in tudi vse tujsko-prometne organizacije, da se vendar že enkrat nekaj stori za sanacijo našega hotelirstva. Čeprav je bila pomoč nad vse nujna, a tudi upravičena, se vendar ni nič storilo in mnogi hotelirji so med tem že čisto propadli. In med njimi so bili tudi takšni, ki so bili za naš tujski promet silno zaslužni in ki so prišli v finančne težave le zato, ker so preveč žrtvovali za svoje hotelske naprave in ker je l. 1931. nastala gospodarska kriza prevrgla vse njihove račune. Najbolj znan, a tudi najbolj tragičen primer čisto po krivici uničenega hotelirja je primer Ivana Kende na Bledu.

Za sanacijo hotelirstva je bilo že izdelanih več načrtov. Kakor

poroča »Jugoslav. Kurir«, je bil bil sedaj tudi v trgovinskem ministrstvu izdelan en takšen načrt. Namen tega načrta pa ni, da bi saniral stare hotele, temveč naj bi omogočil sezidavo novih hotelov v turističnih krajih. Sanacija hotelov bi torej ostala še nadalje nerešeno vprašanje. Ze s tem pa je dovolj jasno povedano, da bi pomenil novi načrt le polovičarsko rešitev, ki pa nikdar ni dobra.

A tudi druge odločbe predlagane uredbe nikakor ne morejo zadovoljiti. Predvsem je treba ugovarjati, da se skuša tudi tu najti rešitev z že šablonsko ustanovitvijo fonda. Nekateri si predstavljajo vse stvari silno preprosto in mislijo, da je vsaka stvar rešena, samo če se ustanovi neki

fond. Da je to mnenje čisto napačno, je izkušnja že več ko dokazala. Tako ni cestni fond kljub svojim visokim prispevkom cestnega vprašanja niti najmanj rešil. Nič boljši učinek tudi niso imeli drugi fondi. Sicer pa je še vprašanje, če bo ta fond sploh mogoč, ker mora še finančni minister pristati, da se fondu zagotove ona finančna sredstva, ki jih predvideva načrt uredbe.

Ker je res že nemogoče, da bi se naše gospodarstvo še nadalje obremenjevalo z novimi davščinami in ker so tudi razne takse na tuje že kar previsoke, predvideva načrt uredbe, da bi tvorile dohodke fonda letne dotacije trgovskega, finančnega in prometnega ministrstva, Drž. hipotekarne banke in »Putnika«. Ker imajo vsa ta

Premajhna ustrežljivost tujcem

Prijatelj lista nam piše:

»Že dostikrat so grajali slovenski listi, da so naši ljudje v turističnih krajih še vedno premalo ustrežljivi do tujcev. Tako sem pred dnevi doživel v znanem gojenjskem letovišču naslednje. Moral sem tam prenočiti in ko sem na več krajih povprašal za sobo, so mi dali domačini naslov nekega obrtnika, ki redno oddaja sobe tujcem in ki je imel eno ali dve prazni. Ko sem prišel tja, so mi tudi potrdili, da imajo prosto sobo, hkrati pa pripomnili, da za eno noč zelo neradi oddajajo. Pripominjam, da je to bilo zvečer, ko je bilo že gotovo, da soba ne bo oddana. Očividno se godi ljudem v tem kraju tako dobro, da imajo raje sobo prazno, kakor pa bi jo oddali za denar za eno noč. Seveda se bom v bodoče dobro premislil, da bi še kdaj obiskal ta kraj, pa naj bo lepota njegove okolice še tako lepa.

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji firmi:

Mesni izdelki, brata Prinčič in Grof, družba z o. z. Obratni predmet: nakup in prodaja živine, svežega in prekajenega mesa, perutnine in divjačine, mešanega blaga, delikates i. t. d., predelava vsega prodajnega blaga. Osnovna glavnica v višini 75.000 din je vplačana v gotovini. Poslovodje: Henrik in Edelvald Prinčič ter Stefan Grof skupno.

»Lectarija« R. Freyer, Ljubljana, trgovina z medicinskimi, svečarskimi in keramičnimi izdelki na drobno. Imetnik: Robert Freyer, Ljubljana.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Bantan Josip, družba z o. z., Brnca pri Hrastniku. Izbrise se dosedanj poslovođa Aleksander Schlak, vpiše pa poleg dosedanjih poslovodij Josipa Neumana in Vojislava Piskerja kot tretji poslovodja Andja Nikodijević, zasebnica iz Beograda.

Beno Wortman, trgovina z manufakturnim blagom, Dol. Lendava. V trdno vstopi kot soimetnik z enako pravico samostojnega zastopstva Ladislav Wortman, trgovec v Dol. Lendavi.

Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana. Vpiše se upravni svetnik dr. Milorad Djordjević, minister n. i. in predsednik Beograjske zadruge. Izbrise se zbog smrti upravni svetnik dr. Bogdan Marković.

Iz združnega registra

Vpisala si je spremembo pravil po novem zakonu Hranilnica in posojilnica pri Sv. Vidu pri Ptuj.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Nabavljalna zadruga tekstilnih uslužbencev v Pobrežju pri Mariboru.

Novo zastopstvo »Putnika« v Nemčiji

Radi izredno velikega zanimanja za obisk Jugoslavije v Nemčiji je društvo »Putnik« delegiralo v München priznanega propagandnega delavca in strokovnjaka g. Iva Schleicherja, ki je več let zelo uspešno deloval v Celovcu. G. Schleicher se bo pečal edino le s propagando in informacijami za Jugoslavijo ter bo vzdrževal osebne zveze z vsemi potovalnimi uradi na Bavarskem. Tujskoprometni zvezi v Ljubljani in Mariboru prosita vsa zdravilišča, letovišča, uprave hotelov in penzionov naj pošljejo primerne količine prospektov na naslov: g. Ivo Schleicher, c/o Amtliches Bayerisches Reisebüro, München, Ritter von Epp-Platz 12.

Pregled evropskih lesnih trgov Kakšne so bile posledice kolebanja cen in naročil

V prejšnjem poročilu smo omenili, kako se je zaradi kolebanja cen ter naročil pokazala na mednarodnem lesnem trgu velika ner-

voznost, ki je zelo škodovala lesni trgovini. Učinki te nervoznosti na posamezne trge so bili različni, morejo se pa označiti takole:

Lesno izvozne države

Severne države

Na Švedskem in Finskem se je začela letošnja prodajna sezija zelo pozno in so bile šele sredi februarja sklenjene prve kupčije, ki so nato hitro narasle. Zaradi marčnih dogodkov je zopet trgovina zastala, v maju in juniju pa se je dobro razvila, da sta mogli obe državi prodati 80% svoje izvozne produkcije. Cene so se v I. polletju prav močno popravile ter dohitele polovico padca cen v L. 1937. in 1938.

Rusija

Kakor že dostikrat prej, je bila prodajna politika Rusije popolnoma neprozirna. Prvi prodajni sezoni Rusije na angleškem trgu so izkazovali prevelike količine pri nekoliko zvišanih cenah. Kmalu pa so bile zamenjane z novimi z znatno višjimi cenami. To se je nato še večkrat ponovilo ter se sedaj ruske cene gibljejo na višini cen skandinavskih držav. Zanimivo je, da ponuja Rusija letos zelo majhne količine lesa. Ves ruski lesni izvoz iglavcev je znašal v prvih mesecih 1939 samo 38.000 kubičnih metrov. Od količin, ki jih je Rusija pogodbeno zagotovila Italiji, sploh ni dobavila še nič.

Baltičske države

Tudi za te države je prišla lesna kupčija le počasi v tek. Letošnje kupčije zaostajajo znatno za lanskimi. Samo Latviska je mogla doseči isti rezultat. Od dviga cen so imele tudi te države svoj dobiček.

Poljska

Poljska je znala iz zadnjih dogodkov doseči neke prednosti. V prvih letošnjih mesecih je Nemčija zvišala svoje nakupe od 23.315 m³ v prvih 4 mesecih 1938 na 48.159 m³. V obeh zadnjih mesecih pa je zaradi političnih raz-

logov kupčija zastala. Anglija je letos vzela od Poljske manj lesa kot lani, toda zvišala je ceno. Od drugih držav, ki so kupile poljski les, je treba še omeniti Nizozemsko in Palestino, v Madžarski pa je dobila Poljska čisto novega odjemalca.

Osrednja Evropa

Tu je letošnje leto napravilo največje izpremembe. Prvič ne nastopa Avstrija več kot lesna dobaviteljica, temveč potrebuje lesa sama oz. ga izvažala v Nemčijo. Bivša Češkoslovaška je razpadla v več delov in edino Slovaška je ostala lesno izvozna država. Češko-Moravska dobavlja les v Nemčijo, mora pa tudi sama upoštevati. Znatne gozdove je dobila Madžarska.

Jugoslavija

Jugoslovansko gozdno gospodarstvo je moralo prenesti prav velike nedostatke razvoja sedanje lesne trgovine, ne da bi se mu posrečilo izkoristiti prednosti položaja. Razen v Italijo je mogla v druge države zaradi neprestanega kolebanja kupčije spraviti le majhne količine. Posebno je nazadovale izvoz v Anglijo, ki je padel od 27.850 m³ iglavcev na 3000 m³. Tudi dvig cen se je na jugoslovanskem trgu le malo poznal.

Romunija

Romunsko lesno gospodarstvo v letošnjem letu označuje neka konkurenca med Anglijo in Nemčijo kot državama nakupnicama lesa. Obe državi sta zvišali svoje nakupe, vendar pa so izvozili Nemčije trikrat večji od angleških. Tudi Madžarska je nakupila v Romuniji kljub vsem težavam v prvih štirih mesecih več lesa in je s 50.100 m³ lesa na 2. mestu. Dober kupec romunskega lesa je bil tudi Bližnji vzhod.

Lesno uvozne države

Nemčija

je bila skoraj edina država, ki ni občutila kolebanj lesnih cen. Kljub priključitvi velike gozdne površine k Nemčiji se ni sprejemljivost nemškega trga zmanjšala. Največ iglastega rezanega lesa je dobila Nemčija v prvih 4 mesecih t. l. iz Finske in Rusije, in sicer po 100.000 kub. metrov iz vsake. Poleg tega pa je nabavila znatne količine na Poljskem, iz ozemlja bivše Češkoslovaške, Švedske, Jugoslavije in obrobni držav.

Italijanski lesni trg

označuje, da je Italija sicer sklenila s celo vrsto držav pogodbe za dobavo lesa, da pa ji je dobavila les skoraj samo Jugoslavija. Zato je bil italijanski konsum skoraj popolnoma navezan na domačo proizvodnjo. Italijanska lesna podjetja delajo zato s polno kapaciteto. Cene so vseskozi trdne.

Angleški lesni trg

je preživel vsa kolebanja, ki jih more letos zaznamovati evropski lesni trg. Tako je bil včasih brez naročil, včasih pa jih je imel čez mero. Zato so bile na angleškem trgu tudi največje spremembe cen. More se reči, da so imela kolebanja na evropskem lesnem trgu svoj izvor v Angliji. Skoraj nemogoče je napovedati, kakšen bo bodoči razvoj na angleškem trgu.

Francija

Francoski lesni trg se uvršča le še tradicionalno med lesno-izvozne države. Količine, ki jih je Francija uvozila v prvih 4 mesecih t. l. so bile skromne in so znašale skupno le 36.000 m³. Na drugi strani pa je Francija izvozila zelo znatne količine ter konkurirala celo z lesno-izvoznimi državami. V zvezi s tem naj opomni samo na velike dobave železniških pragov v Belgijo in Nizozemsko. Nadalje na pošiljke rezanega lesa v Švico ter njen lesni izvoz v Severno Afriko. Jugoslavija in Romunija sta morale s francoskim lesom konkurirati na afriškem trgu.

Belgija in Nizozemska

V obeh teh državah se je razvijal lesni trg prav tako kakor v Angliji. Bistvena razlika je samo v tem, da so si mogli angleški uvozniki pomagati z velikimi državnimi naročili, dočim teh v Belgiji in na Nizozemskem ni bilo, oz. jih ni bilo v tej meri.

Švica

Švicarski trg se je letos v znatni meri prilagodil na domač les. Pošiljke iz Avstrije so popolnoma prenehale, ter se je s tem domača proizvodnja valorizirala. Kot zunanji dobavitelj je nastopila Francija, kar je bilo mogoče predvsem

zaradi nizke veljave francoskega franka. Nade Jugoslavije in Romunije, da bosta prevzeli nekdanje avstrijske dobave, se niso izpolnile. Domači konsum Švice je bil srednji.

Španija

je lesno-izvozna država najbližje bodočnosti. Obnovitvena dela bodo zahtevala velike lesne količine. V to potrebne trgovinske pogodbe pa še niso sklenjene, ker hoče Španija najprej urediti svoje trgovinske odnose z Nemčijo in Italijo. Na jesen pa se bodo najbrže začela trgovinska pogajanja tudi z drugimi državami.

Madžarska

Zaradi sprememb v srednji Evropi je dobila Madžarska veliko gozdno površino, ki je njen značaj glede lesnih potreb spremenila. V povojni dobi je bila Madžarska tipično lesno-izvozna država. Sedaj more v znatni meri kriti že sama svojo potrebo na lesu. Glede trdega lesa je postala celo izvozna država. Ta sprememba pa še ni izvršena popolnoma in trajalo bo še nekaj časa, preden se bodo posledice te spremembe pokazale na evropskem trgu.

Uvoz avtomobilov se je zvišal

V prvih 6 mesecih 1939 smo uvozili potniških in tovornih avtomobilov 3.028, za 585 več kot v istem času lani. Vrednost uvoženih avtomobilov se je v primeri z lani zvišala od 86,5 na 107,5, torej za 21,0 milijona din.

Potniških avtomobilov smo uvozili 2.333 za 65,8 milijona din (lani 1.799 za 49,9 milijona din), tovornih pa 695 za 41,7 milijona din (lani 644 za 36,6 milijona din).

Iz posameznih držav smo uvozili potniških avtomobilov:

	1939	voz	mil. din	1938	voz	mil. din
Belgije	47	25	44	18		
Anglije	25	08	26	08		
Italije	298	69	203	41		
Nemčije	1525	415	1138	309		
Nizozemske	26	12	3	01		
U. S. A.	173	79	194	81		
Francije	56	17	59	19		
Češkoslovaške	179	33	125	23		
Švice	3	01	11	01		

Tovornih avtomobilov pa smo uvozili:

	1939	voz	mil. din	1938	voz	mil. din
Belgije	9	04	20	08		
Italije	7	01	7	07		
Nemčije	637	389	582	333		
Nizozemske	2	01	3	01		
U. S. A.	21	09	17	07		
Francije	3	01	8	05		
Češkoslovaške	13	10	7	03		

Najbolj se je povečal uvoz avtomobilov iz Nemčije. Deloma je to posledica delovanja deviznega odbora, ki ni dajal deviz za uvoz avtomobilov iz Amerike, Francije in Anglije. Mnogi naši trgovci so bili zaradi tega silno oškodovani. Mnogo je bilo tudi pritožb, ker se niso uvozna dovoljenja delila v vseh krajih enako. Upamo, da se v prihodnje te nerednosti ne bodo več ponavljale.

Politične vesti

»Koroški Slovenec« je v posebnem članku odločno nastopil proti govoricam, ki se širijo po Koroškem, češ da bodo vsi Slovenci, ki so se pri zadnjem ljudskem štetju priznali kot Slovenci, prisilno izseljeni in zamenjani z Nemci iz Jugoslavije. Nadalje je nastopil tudi proti govoricam, da bodo ti Slovenci izgubili vse socialne ugodnosti, ki jih dajejo državni zakoni ter tudi vse druge ugodnosti. »Koroški Slovenec« zavrača te vesti kot popolnoma neutemeljene ter

poziva Slovence, da razširjevalce teh vesti takoj naznanijo orožnikom.

V zvezi s potovanjem romunskega kralja po Egejskem morju se zopet govori o bližnjem vstopu Bolgarske v Balkansko zvezo. Bolgarska je svoje minimalne pogoje za vstop v Balkansko zvezo že precizirala. Če bi torej bile vesti o vstopu Bolgarske v Balkansko zvezo resnične, bi to pomenilo, da se bodo te zahteve upoštevale.

Po vestih iz Pariza in Londona je pričakovati, da bodo moskovska pogajanja v kratkem ugodno zaključena. Popolnega soglasja samo še ni glede indirektnega napada na katero baltičskih držav. Moskvska vlada je namreč mnenja, da je treba braniti neodvisnost baltičskih držav tudi v primeru, če bi nastal v eni teh držav totalitarni režim in bi potem ta sklenil priključitev k Nemčiji ali pa bi vodil isto politiko kot totalitarne države. Z drugimi besedami se pravi to, da hočejo sovjeti preprečiti, da bi se ponovili podobni dogodki kakor v Avstriji. Računa pa se, da bodo tudi nesoglasja glede indirektnega napada premagana.

Angleški in francoski generali odpušajo v sredo v Moskvo in v tem vidijo vsi dokaz, da je sporazum med Francijo, Anglijo in Rusijo zagotovljen. Po želji Moskve mora biti ta sporazum tako trden, kakor je zveza med Nemčijo in Italijo ali pa ves sporazum nima smisla. Sporazum bi moral nadalje biti tudi tako jasen in nedvomen, da bi se vsak hip mogel uporabiti in da bi njegove določbe kar avtomatično stopile v veljavo.

Na današnji seji spodnje zbornice bo podal min. predsednik Chamberlain važno izjavo o pogajanjih v Moskvi. Splošno pričakujejo, da bo napovedal takojšen začetek vojaških pogajanj.

Francoska vlada je izdala več zelo važnih dekretov. Od teh je najvažnejša uredba, da se podaljša funkcijška doba sedanjega parlamenta za tri leta. Nadalje je vlada izdala uredbu o pospeševanju rojstev. S posebnim davkom na samce in rodbine brez otrok se bodo dobila sredstva za podpiranje rodbin z več otroki. Odprava plodu je prepovedana. Nadalje so bile izdane uredbi o ustanovitvi žitnega urada, izpopolnitvi protivohunske službe, o enotni upravi radia in telefonskega omrežja, o ustanovitvi generalnega komisariata za informacije ministrskega predsedništva ter druge uredbi.

Francoski finančni minister Reynaud je imel po radiu govor, ki so ga prenašale vse francoske radijske postaje. Dejal je, da je bil mir ohranjen le zaradi velikih žrtv, ki jih je storila Francija za svojo obrambo. Vsa žarišča požarja pa še niso udušena. Francija mora storiti še nove žrtve, da bo mogla živeti popolnoma brez strahu. Vstaja tudi že mlada nova Francija, ki se ne boji nesnice in ki je pripravljena na borbo. Nato je finančni minister ostro obsodil vsak defetizem, ki se zlasti ne sme trpeti sedaj, ko se že vodi bela vojna. Omenjal je nadalje velike gospodarske uspehe, ki jih je Francija že dosegla. Francoski izvoz se je dvignil za 40 odstotkov, industrijski indeks se je dvignil od 83 na 100 v juniju. Zlata podloga Francije pa znaša 97 milijard frankov.

Angleška je odločno odklonila japonsko zahtevo, da mora preprečevati v svojih koncesijah kitajsko valuto in da izroči srebro, ki je deponirano v kitajskih bankah. Japonci trde, da so Angleži odklonili te japonske zahteve le zaradi hujškanja Amerike. Zato so Japonci začeli organizirati tudi demonstracije proti Američanom.

Sedaj je tudi angleška vlada sporočila v Tokiu, da bo tudi ona odpovedala trgovinsko pogodbo z Japonsko, če bi bila britansko-japonska pogajanja zaradi Tiencina brezuspešna. O poteku teh pogajanj pa niso poročila enaka. Po nekaterih je potek pogajanja ugoden, po drugih pa ni upanja na sporazum, ker Angleži nikakor ne morejo sprejeti japonske zahteve, da izroče v tiencinskih bankah deponirano kitajsko srebro in da nastopijo proti kitajski valuti. Japonska vojaška stranka zahteva od tokijske vlade, da je pri pogajanjih z Anglijo nepopustljiva, ker da je angleško popuščanje samo navidezno.

Japonska vojaška misija obišče pod vodstvom bivšega vojnega ministra generala Teravčija Nemčijo in Italijo ter se bo udeležila narodnega socialističnega kongresa v Nürnbergu ter proslave 16letnice fašističnega pohoda v Rim.

Zaradi ostrih odredb proti irskim atentatorjem so začeli Irski v velikem številu zapuščati Anglijo. Nizozemska vladna kriza je zopet izbruhnila, ker je ostala vlada v parlamentu v manjšini.

Iz Prage poročajo, da je pobegnil mons. dr. Sramek, vodja češke kat. ljudske stranke v tujino.

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

Upravni svet zavoda je vzel na svoji seji dne 23. m. m. na znanje poročilo ravnateljstva, da so se likvidirale v minulem semestru vse stare vloge do din 15.000—, nadalje 10% na vloge do dinarjev 50.000— ter 3% na vloge preko din 50.000—, v skupnem iznosu nad din 10.000.000—, od česar je bilo več kot 2/3 položeno na nove, nevezane račune. Dalje je upravni svet sklenil likvidirati v II. semestru t. l. vsem svojim stariim vlagateljem dospelje obresti za čas od 1. januarja do 30. junija t. l. Izplačilo se bo vršilo od 1. avgusta do 30. septembra t. l. ter se po tem terminu nedvigljene obresti prenesejo na nove, vsak čas razpoložljive račune.

Po upokojitvi dr. Nedeljkovića

V »Jug. Lloyd« je objavil njegov novi direktor Ivan Malinar pod naslovom »Dve novi žrtvi upokojenega gen. direktorja Poštne hranilnice g. dr. Milorada Nedeljkovića« uvodnik, v katerem med drugim pravi:

Od 1. 1928., ko je dr. Milorad Nedeljković, čeprav je bil visok državni funkcionar, začel kampa-njo za »amputacijo«, je posvetil on njegovemu delu veliko pažnjo. Zbral je zato o njem mnogo informacij, ki pa jih je dobil od vseh drugih ljudi prej, kakor pa od nameščencev Poštne hranilnice. Ti so namreč bili celo preveč korektni do svojega šefa in niso hoteli o njegovem delu dati prav nikakih informacij. Šele potem, ko je bil dr. Nedeljković upokojen, je imelo nekaj vestnih uradnikov pogum, da so pristojnemu finančnemu ministru razložili svoje mnenje o škodljivosti delovanja dr. Nedeljkovića. V zvezi s tem sta se menjala dva uradnika, in sicer direktor podružnice PH v Skoplju g. Vladimir Spagnut in direktor podružnice PH na Sušaku g. Matija Berger. Ta dva uradnika sta po svoji uradni dolžnosti informirala pristojnega finančnega ministra o delovanju g. Nedeljkovića še v času, ko je ta bil gen. direktor PH in torej njun šef. Nedeljković se je zato nad njima mačeval, je premestil g. Matijo Bergerja, ki je bil dotedaj glavni inšpektor PH, za vodjo podružnice na Sušaku, g. Vladimira Spagnuta pa za direktorja podružnice v Skoplju.

Sedaj pa, ko je dr. Nedeljković odšel v pokoj in ko nima več nobene moči, pa sta bila oba uradnika upokojena. Namestu da bi bila nagrajena za svoje vestno delo in za pogum, da sta odkrito odkrila napake, ki so se delale, sta bila sedaj kaznovana z upokojitvijo. Ni izključeno, pravi g. Malinar, da je to bil zadnji akt Milorada Nedeljkovića, preden je zapustil mesto gen. direktorja Poštne hranilnice, da je dosegel upokojitev dveh uradnikov. Obema uradnikoma pa se je s tem storila krivica. Javnost ima zato pravico, da zahteva temeljito razčiščenje te nove afere.

Denarni zavodi na Češkem prehajajo v nemške roke

Francoska banka »Banque des Pays de l'Europe Centrale« je bila udeležena pri praški »Bank für Handel und Industrie«. Sedaj je francoska banka na podlagi priateljanskega dogovora odstopila svoj delež pri praški banki nemški »Böhmische Escompte-Bank«. Pariška banka »Banque des Pays de l'Europe Centrale« je bila svoje dni zelo močno udeležena v Avstriji in Češkoslovoski. S preje omenjenim dogovorom pa je likvidirala svoje zadnje interesne skupnosti na ozemlju Velike Nemčije.

Pariška banka bo skušala sedaj v nadomestilo za izgubljene trge v Avstriji in Češki zboljšati svoje zveze s čezmorskimi državami. Govori pa se tudi, da se bo zanimala za gospodarske stike z Jugoslavijo. Pariška banka je že sedaj udeležena pri Trboveljski premogokopni družbi in pri banki »Franco-Serbe«.

Jugoslavenska udružena banka d. d. sporoča, da je njeno ravnateljstvo v sporazumu z vladnim komisarjem sklenilo, izplačati stariim vlagateljem od 1. avgusta da-

lje obresti za vloge za prvo polletje 1939. pri centralah v Zagrebu in Beogradu ter pri podružnicah v Mariboru, Petrinju in na Sušaku.

Francija je na podlagi razsodbe pariškega sodišča vrnila španski državi v Franciji deponirano zlato španske Narodne banke. Vrnitev zlata je bila v Španiji navdušeno sprejeta in splošno se misli, da je sedaj dana možnost za zboljšanje francosko-španskih odnosov. Minister za industrijo je izjavil, da je sedaj Španija pripravljena skleniti z drugimi državami trgovinske pogodbe, vendar le na podlagi popolne enakopravnosti Španije z drugimi državami.

Festival slovenskih narodnih običajev v Mariboru

Festival slovenskih narodnih običajev, ki bo prirejen v okviru letošnjega VIII. Mariborskega tedna dne 5. in 6. avgusta na stadionu SK Železničarja, bo največja in najzanimivejša tovrstna do-se-anja prireditve na Slovenskem. V celoti bo nastopilo 9 skupin, in sicer 4 iz bivše mariborske oblasti in 5 iz Bele Krajine, v celoti pa bo sodelovalo okoli 200 ljudi.

Prva skupina bo iz Lencove vasi pri Ptuj. Skupina bo sestavljena iz 22 sodelujočih v narodnih nošah pod vodstvom Mira Vavpotiča iz Sv. Vida pri Ptuj. Pokazala bo v 3 nastopih oraje, plesa-če in Ruso s petimi figurami. Drugo skupino bo tvorilo osem mešanih parov v narodnih nošah iz Beltincev v Prekmurju. Vodil jih bo Matjaž Kovač in pokazali bodo 6 originalnih panonskih plesov, med tem Meštarski ples. Gustišanjski ples, nato Gustišanjsko obredno kolo in ples Marko ska-če z lastno originalno glasbo. Tretjo skupino 20 sodelujočih bo poslal Sv. Jurij ob Ščavnici pod vodstvom Franja Žižka. Pokazali bodo v domačih narodnih nošah zimske obredne prizore: Štrjaka, Ruso, Valček, Ključ in Ličijo. V četrth skupini se bo predstavilo 29 nastopajočih iz Sv. Marka niže Ptuja pod vodstvom Franja Žižka s Kurentom, Zlodejem, Orači, kokičiji, Medvedom, Ruso in Kapijašavo.

Bela Krajina bo poslala prvo skupino 50 žensk in moških iz Črnomlja pod vodstvom Lojzeta Šetine. Izvajali bodo Zelenega Jurija po starem. Sprevod in Črnomaljsko kolo-most. Drugo skupino 12 mešanih parov da pod vodstvom Marice Weisove Metlika z Metliškim kolom v štirih delih, obrednim prizorom Mostom, svatovskima igrama Rešetca in Robiči ter igrokazoma kurji boj in Turen. Tretja skupina 16 ljudi v narodnih nošah pride pod vod-

stvom Oskarja Maliča iz Vinice in bo nastopila z Viniškim jastučkom, Kresnicami in skupnim prizorom. Adlešiči pošljejo skupino 18 moških in žensk z originalno godbo in bodo predvajali dvoje starih kol, in sicer Hruške-jabolka in Lepo Anko ter obredni prizor Kresnic. Zadnjo skupino 26 nastopajočih pošljeja kraja Poljane—Stari trg pod vodstvom Rada Radatovića in bodo izvajali Zenitovansko kolo s praporom, ženinom in nevesto ter kolo Kresnice.

Belokrajince bo skupno vodil dr. Milan Bano, predsednik Belokrajinskega kluba, tehnično vodstvo vse prireditve je prevzel naš znani folklorist Fr. Marolt, vodstvo štajerskih in prekmurskih skupin pa Hrvoj Maister, tajnik društva Prijateljev slovenskih gor.

Dne 5. avgusta bo ob 12. uri sprevod vseh skupin s kolodvora na Mariborski teden, ob 17. uri pa sprevod po mestu na stadion SK Železničarja na Tržaški cesti. Nastop se bo pričel ob 17.30 in bo trajal dve uri in pol. V nedeljo 6. avgusta bo pa matineja, ki se bo pričela ob 10. uri in bo trajala do 12.30. V soboto 5. ob 9. uri dopoldne bo poizkusni nastop štajersko-panonskih skupin, popoldne ob 15. uri pa belokrajinskih, h katerim bodo smeli samo novinarji, fotografi s posebnimi izkaznicami »Putnika« in člani tehničnega osebja.

Ze ta program, podan samo v suhih obrisih, dokazuje, da bo ta prireditev nekaj povsem novega in vredna, da si jo ogledajo ne le domačini, ampak tudi gosti in tujci. Za marsikoga bo to naravnost odkritje nečesa, kar je naše prastaro narodno blago, pa je žal večinoma že pozabljen o ohranjenost samo še v nekaterih naših pokrajinah in v teh le v redkih vaseh.

Jubilejna razstava slovenskega obrta v Ljubljani

Poročali smo že, da bo v dneh 7. do 16. oktobra 1939 v Ljubljani v prostorih ljubljanskega vele-sejma velika jubilejna razstava slovenskega obrta, ki naj pokaže razvoj slovenskega obrta ob 20-letnici Jugoslavije in 10letnici ustanovitve Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Razstava, ki bo pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla, hoče nadalje pokazati kvaliteto slovenskih obrtniških izdelkov in dokazati kupujočemu občinstvu, da zmora naš obrtnik kakovostno prav tako izdelke po primerni ceni, k-kršni so tuji izdelki in da je zato čisto napačna misel nekaterih ljudi, da se morajo obrtniški izdelki še vedno uvažati iz inozemstva.

Razdelitev blagovnih skupin na bodoči razstavi bo taka, da bo mogel razstaviti vsak slovenski rokodelce svoje izdelke, ki jih pa bo

posebna ocenjevalna komisija posebej ocenila zaradi pripustitve na razstavo, da bi se s tem omogočilo, razstaviti res samo najboljše izdelke naše domače proizvodnje.

Dozdaj se je pozivu razstavnega odbora odzvalo že veliko število obrtnikov in večina razstavnega prostora je že oddana. Gotovo pa je še mnogo obrtnikov, ki so dozdaj s prijavo še odlašali. Ker so razstavljalcem na razpolago strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave razstavnih predmetov, naj se vsi zamudniki nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno, razstavni pisarni, da bodo prejeli vse potrebne informacije.

Vse podatke in obvestila poda na zahtevo takoj Razstavni odbor Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani, Bee-thovnova ulica 10, pritličje, levo, telefon št. 30-88.

Nov pravilnik za delavce državnih prometnih ustanov

Oblasni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je razmotril določbe novega pravilnika za delavce državnih prometnih ustanov, ki je bil objavljen v »Službenih novinah kr. Jugoslavije« št. 154 — od 11. julija 1939 in ki naj bi stopil v veljavo dne 12. avgusta 1939, ter je ugotovil, da so mnoge določbe novega pravilnika slabše od dosedanjih. Največje hibe novega pravilnika so določbe glede: 1. stalnosti, 2. polne zaposlitve, 3. povečanih dnevnic in 4. pokojninskega zavarovanja.

Kratka pojasnila: 1. Po dosedanjem pravilniku je železniški delavec pravico do stalnosti po 3 letih službe ob izpolnitvi predpisanih pogojev, po novem pravilniku pridobitev stalnosti ni avtomatična, temveč je docela odvisna od volje upravnih organov. 2. Stalnim delavcem ni zajamčena polna zaposlitev za vse delovne dni, za stalne delavce progovrdnevalne službe so pa nove določbe glede zaposlitve celo slabše od dosedanjih. 3. Določbe glede priznavanja in izplačevanja zvišanih dnevnic se sicer niso poslabšale v primeri z dosedanjimi, so pa nepopolne, ker ne določajo podrobno višino istih po draginjskih razmerah, sposobnosti delavca, sistemu dela in vrsti obrta. Tudi ni priznanje zvišanih dnevnic obvezno, temveč je v popolni odvisnosti od volje upravnih or-

ganov. 4. Nove določbe pokojninskega zavarovanja docela spremenjajo osnove delavskega pokojninskega zavarovanja. Za dosego 100% pokojnine je za profesionaliste in polkvalificirane delavce predpisana 47 letna, za navadne fizične delavce pa celo 57 letna članska doba, čeprav prestane stalnemu delavcu služba po določbah istega pravilnika, ko dovrši 60. leto starosti. Osnova za odmero pokojnine je za kvalificirane in polkvalificirane delavce povprečen dejanski zaslužek zadnjih 10 let, za fizične delavce pa povprečen zaslužek cele članske dobe. Poleg tega bo morala večina delavcev vplačevati za pokojninsko zavarovanje večje prispevke od dosedanjih in povrh še razliko za vso službeno dobo nazaj.

To so najboljše trdote novega pravilnika. Po naših ugotovitvah se treba bati, da se stanje železniškega delavca z novim pravilnikom ne bo zboljšalo, ker pri-nasa novi pravilnik več trdot kot pa zboljšanj. Naša organizacija se je več let borila za zboljšanje dosedaj veljavnega pravilnika. Izdelala je podrobne predloge in jih predložila merodajnim oblastem. Ugotavljamo, da naši predlogi v novem pravilniku niso upoštevani! Izjavljamo, da z novim pravilnikom nismo zadovoljni in bomo ukrenili ustrezne korake.

Oblasni odbor UJNZB Ljubljana.

Zunanja trgovina

Na Balkanu bo letošnja letina češpelj izredno dobra. Skupno bo znašal letni pridelek Jugoslavije, Rumunije in Bolgarske okoli 900 tisoč ton, skupna proizvodnja suhih češpelj v vseh treh državah pa okoli 70.000 ton ter se bo izvoz suhih češpelj v primeri z lani povečal od 26.000 na 50 do 55 tisoč ton.

Tovarno za cigaretni papir nameravajo Francozi postaviti v Romuniji. Prve investicije za tovarno bi znašale 25 milijonov lejev.

Nemški uvoz kromove rude je narastel v prvih letošnjih mesecih v primeri z lanskimi od 61.000 na 86.500 ton. Zlasti se je povečal uvoz iz balkanskih držav, tako iz Turčije od 13.600 na 50.600, Grčije od 3.715 na 12.700 in iz Jugoslavije na 2.600 ton. Nasprotno pa je padel uvoz kromove rude iz Južne Afrike od 33.000 na 18.500 ton.

V zadnjem času si nemška vlada prizadeva, da bi se ves izvoz iz Moravske dirigiral v nemško pristanišče Stettin, da bi postalo to mesto izvozna in kasneje tudi uvozna luka Moravske.

Indeksi cen za življenjske potrebščine se je na Češko-Moravskem v prvi polovici junija zvišal za delavske rodline za 1,6%, za uradniške pa za 0,7%.

Berlinski uradni krogi zanikajo vesti o sklenitvi carinske unije med Nemčijo in Slovaško.

Novo veliko tvornico avtomobilov je začela izdelati Katovicka zadruga v Radomu na Poljskem.

Poljska vlada je sklenila, da bo v bodoče uvažala iz Rusije tudi luksuzne predmete, tako kavkaška vina ter kaviar iz Astrahana.

Na zadnji konjski razstavi v Lublinu je bilo kupljenih mnogo poljskih konj za U. S. A., Litvo in Bolgarsko.

Stanje hmeljskih nasadov v Nemčiji se ocenjuje kot srednje dobro. Trg je miren, cene so nespremenjene. — V Franciji pa se je stanje hmeljskih nasadov precej popravilo. Zanimanje za letošnji hmelj je naraslo. Terminalske kupčije se sklepajo po ceni 23 do 28 din za kg. — Tudi v Belgiji se je hmelj popravil. Cena skoraj ista ko v Franciji. — Stanje hmeljskih nasadov na Poljskem je zelo različno. Resnejše nevarnosti od peronospor ne več, v nekih krajih pa je uničila 15% trgatve. Za letošnji hmelj je živahno zanimanje. — V Angliji je stanje hmeljskih nasadov dobro. — Na Češkoslovaškem se računa s slabšo letino.

Italija je bila v prvem polletju v trgovini z Nemčijo pasivna za 332 milijonov lir. Italijanski izvoz v Nemčijo se je povečal za 18 milijonov lir, uvoz iz Nemčije pa se je zmanjšal za 330 milijonov lir. Ita-

lija je izvozila v Nemčijo surovin za 449, živil pa za 46 milijonov lir, iz Nemčije pa je uvozila gotovih izdelkov za 591, surovin pa za 741 milijonov lir.

Med Japonsko in Nemčijo je bila sklenjena nova trgovinska pogodba, ki znatno izpopolnjuje sedanjo pogodbo. Po rimskih vesteh je nova pogodba odgovor na ameriško odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko.

Sovjetska vlada je objavila ukaz o imenovanju 10 novih trgovinskih zastopnikov. Kaj bo z dosedanjimi zastopniki, še ni znano.

Letal so lani izvozile Združene države Amerike za 68,2 milijona dolarjev, Nemčija za 27,1, Anglija za 26,5, Italija za 8,2 in Francija za 3,7 milijona dolarjev. Lani je prvič Nemčija izvozila več letal ko Anglija.

Brazilska žetev kave se ceni letos na 21.861.000 vreč po 60 kg. Vsa potrošnja kave pa se ceni na 17 milijonov vreč. Uničili bodo 5,5 milijona vreč.

Proizvodnja nafte v USA je v maju narasla od 48,8 na 51,3 milijona barilov, potrošnja pa od 43,9 na 49,5 milijona. Izvoz pa se je dvignil le od 3,6 na 4,3 milijona barilov.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 29. julija objavlja: Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o ustanovi računskoga inšpektorja pri ministrstvu za pravosodje — Spremembo v pravilniku o sestavljanju razsodniških odborov (razsodišč) in postavljanju njihovih članov — Odločbo o uporabi 6% nih obveznic za likvidacijo agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini — Razpis glede tare na amonijev nitrat — Prekategorizacijo ceste St. Ilj—Velka—Cmurek — Popravek odločbe o sedežu in teritorialni pristojnosti oddelkov kontrole za mere — Novi plačilni sporazum z Bolgarijo — Podaljšanje trgovinskega sporazuma z Madžarsko — Podaljšavo veljavnosti jugoslovansko-grškega trgovinskega in kompenzacijskega sporazuma — Spremembo v komisiji za mojstrske izpite v Mariboru — Spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

Naprodaj je rudnik črnega premoga najboljšje kakovosti. Poizvedbe pri Kmetiski posojilnici v Ljubljani.

Zmanjšani dohodki občin iz kaldrminskega fonda

Naše občine so v velikih finančnih težavah, ker morajo izvrševati, za državo vedno nove posle, država pa jim za to ne daje nobenih novih dohodkov. Pričakovati bi zato bilo, da država vsaj onih dohodkov, ki jih imajo občine od države, ne bo več zmanjševala. Sedaj se je zgodilo tudi to.

Iz kaldrminskega fonda so dobivale občine 70 odstotkov dohodkov fonda. Sedaj pa je izdal finančni minister nov pravilnik o poslovanju in trošenju denarja iz posebnega računa za zidavo in nakup objektov po sklepu ministrskega sveta št. 461 z dne 4. 5. 1939. Med drugim se bo ta denar porabil za zidavo palače v Beogradu, kjer bodo nekateri finančni uradi, nadalje za nagrade članom drž. odbora itd. Z novim pravilnikom se ustanovi nov fond, ki se bo dotiral s 6 milijoni iz kaldrminskega fonda, poleg tega pa se bo iz kaldrminskega fonda uporabilo 25 odstotkov skupnih dohodkov skozi 8 let, dokler se ne doseže vsota 40 milijonov din. S tem se delež občin iz kaldrminskega fonda zniža od 70 odstotkov na približno 49 odstotkov.

Pohorje dobi telefon!

Po dolgem prizadevanju se je le posrečilo doseči, da se v kratkem začne graditi telefonski vod na vzhodni del Pohorja. Ko je bil pred nekaj tedni v Mariboru poštni minister Altiparmaković, se je peljal tudi na Pohorje in se je sam prepričal, da imamo nekaj prvovrstnih tujskih postojank, ki pa so od ostalega sveta odrezane, kar je zlasti neprijetno v sezoni, ko so vse planinske kočje popolnoma zasedene. Minister je obljubil, da bo zadevo hitro uredil.

Res je sedaj dobila terenska sekcija v Mariboru nalog, naj nemudoma izdela načrte za napeljava telefonskega voda na Pohorje in sestavi proračun. Čim bo to delo gotovo in bo ministrstvo načrte in proračun odobrilo, se bo takoj začelo s postavljanjem drog in napeljava žic, kar bo trajalo približno tri tedne, nakar se telefonska zveza izroči svojemu namenu.

Kakor smo izvedeli, bo potekal telefonski vod od Reke pri Hočah (ob vzhodni Pohorja), ki je že zvezana z Mariborom s telefonom, nato v kolikor mogoče ravni črti navzgor do Poštarskega doma na Petkovem sedlu. V tej koči bo nameščena telefonska centrala za vzhodno Pohorje, tam bo pa nameščen tudi sezonski poštni urad. Od Poštarskega doma bodo napeljavani vodi, seveda privatni, do Pohorskega doma, Mariborske kočje in raznih poletnih hišic, ki jih je vedno več na Pohorju. Kasneje se zgradi vod tudi do Ruske kočje in morda še dalje proti zapadu.

Dobave - licitacije

3. hidroplanska komanda v Kumoboru sprejema ponudbe za razni risalni pribor in potreščine.

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 3. avgusta po-

nudbe za dobavo žimnic, blazin, platna za žimnice in morske trave. Uprava zavoda »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo sprejema ponudbe za dobavo raznega usnja, jeklenih in železnih cevi ter raznih tehničnih predmetov.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 4. avgusta ponudbe za dobavo avtomobilskih pnevmatik.

LICITACIJE:

Dne 1. avgusta bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo krampov in motik; 3. avgusta telefonskega kablja; 5. avgusta vijakov, svedrov; 7. avgusta raznih klešč in prebijačev, poljskih kovačnic; 8. avgusta pil, škarij, žag, bencinskih svetilk, dlet, seki-

ric 1. dr.; 9. avgusta raznega mi-zarskega orodja; 10. avgusta nožev, sekir, kopačev, dlet, raznih klanf, raznih žag in pil za les; 11. avgusta raznih kladiv in klešč, čebrov za vodo in spiralnih svedrov.

Dne 1. avgusta bo pri Glavni carinarnici v Ljubljani licitacija za prodajo raznih predmetov, katerim je rok ležanja potekel.

Dne 21. avgusta bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo potniških avtomobilov, 22. avgusta za dobavo motociklov s prikolico, dne 28. julija bo licitacija za dobavo telefonskih aparatov.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Povpraševanja po našem blagu v tujini

350 — Durban: nasoljene sardine v sodih.

351 — Amsterdam: rokavice, šali, nogavice in drugo tekstilno in galanterijsko blago. (Tvrška korespondira v nemškem jeziku.)

352 — Mombasa (Kenija): rezan les.

353 — Capetown (Juž. afriška unija): parketi.

354 — Anvers: orehi z belimi jedrci.

355 — Cristobal C. Z. (Panama): cementni izdelki, stavbeni les.

356 — Port Elisabeth (Juž. afriška unija): nasoljene sardele v sodih (šest interesentov).

357 — Havana (Kuba): hmelj, fižol, ekstrakti za strojenje kože, cigaretni papir, cement in cementni izdelki, suha povrtnina, orehi, emajlirana posoda, stavbeni les, leseni izdelki (podpetniki), celuloza, paprika, konzervirano sadje, sardine, vino, bolhač, oves, ječmen, mast.

358 — Jeruzalem: suho sadje, koruza, fižol, grah, kostanj, koruzna slama.

359 — East London (Juž. afriška unija): parketi (trije interesenti).

360 — Beira (Mocambique): nasoljene sardele v sodih (5 interesentov).

361 — Cristobal — C. Z.: hmelj, emajlirana posoda, vino, likerji, suho sočivje, suho sadje, sadne konzerve, karbid, pohišstvo, bolhač.

362 — Alexandrie: steklenina, drobna železnina, kovinska galanterija, orodje, hišne in kuhinjske potreščine.

363 — Tel-Aviv: zastopniška firma se zanima za živila, konzerve, stročnice, živa živina za klanje, žitarice, kemikalije.

364 — Hamburg: kopita za čevlje.

Št. 10235/30.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 16. avgusta 1939 neposredno pismeno pogodbo za dobavo krovnih plošč »Salonite« ali pa podobnih ter slemenjakov in pritrdilnega materiala za iste, vse za obratno upravo Zabukovec. Ostali pogoji pri rudniku.

Državni rudnik v Velenju.

ZIVČNI ORONULIM

Znanstveno je ugotovljeno, da »Ka-le-fluid« čisti organizem in uravnovesi živčni sistem tako, da postane človek ponovno močan in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno podrobno literaturo zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. »Ka-le-fluid« se dobi v lekarnah. — S. br. 10537/33.

Lipski jesenski sejem

Začetek 27. avgusta

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškega sajma, Beograd, Knez Mihajlova ulica br. 33/1.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33, Telefon 27-62

Josip Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25, Tel. 20-97

delavcev, tako da je padlo število delavcev le za 6—8%. Istočasno so narasle mezde in s tem, kakor tudi s povišanjem prevoznih stroškov in davkov, tudi stroški proizvodnje. Zadnje leto je prineslo povsod, in tudi v Franciji, izboljšanje in porast produkcije v železni industriji.

Nagradno tekmovanje!

Gg. trgovci mesta Maribora! Ob priliki »Mariborskega tedna«, v času ko prispe v naš obmejni Maribor mnogo tu- in inozemcev iz vseh mogočih slojev, da si ogledajo ne samo »Mariborski teden«, temveč da vidijo obenem gospodarski in kulturni napredek mesta samega, se je Slovensko trgovsko društvo v Mariboru s trispeljanjem Združenja trgovcev za mesto Maribor in Zadrugo »Mariborski teden« odločilo prirediti nagradno tekmovanje za najlepša in najučinkovitejša izložbena okna. Predvidenih bo 6 denarnih nagrad od din 800 do din 100. Lepa in nagradna izložbena okna se nagradijo s posebno pismeno pohvalo in razglasijo v časopisu. Pogoji in vse informacije za to tekmovanje se že dobijo v pisarni Slovenskega trgovskega društva, Jurčičeva ul. 8/I od petka 28. t. m. dalje.

Doma in po svetu

Ministrski predsednik Cvetković je sprejel novinarje ter odgovoril na njih vprašanje, kako je s pogajanjem za sporazum: »Vse stvari so na dobrem potu.« Na vprašanje, kaj je z govoricami, da bo sporazum s predsednikom dr. Mačkom podpisan šele jeseni, je predsednik vlade odgovoril: »Mnogo prej! Stvari se razvijajo odlično. Sporazum bo podpisan mnogo pred jesenjo.« Nato je govoril z novinarji o sporazumu z velikim optimizmom ter zaključil svoja izvajanja z besedami: »Kdor v resnici želi sporazum, temu ni treba mnogo govoriti o sporazumu.« Vsa jugoslovska javnost je sprejela napoved ministrskega predsednika Cvetkovića o bližnji sklenitvi sporazuma z velikim zadoščenjem.

Veliki VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani se je v nedeljo zaključil ob velikanski udeležbi slovenskega ljudstva. V soboto zvečer je bila na stadionu »Igra v kraljestvu Božjem«, katere se je po »Hrv. dnevniku« udeležilo 50.000 gledalcev in pri kateri je nastopilo 4000 igralcev v nepozabnih prizorih. V nedeljo je bila na stadionu pontifikalna maša, ki jo je daroval papeški legat eminence kardinal Hlond. Med mašo je imel kardinal Hlond pridigo, ki jo je začel v francoskem, nadaljeval v poljskem, nemškem in italijanskem jeziku ter zaključil v slovenskem. Glavna misel njegovega velikega cerkvenega govora je bila, da je kraljestvo Kristusovo kraljestvo resnice, regnum veritatis. Službe božje se je po poročilu »Hrv. dnevnika« udeležilo 70.000 ljudi, ki so vsi navdušeno pozdravljali kardinala-legata. Maše se je udeležil tudi zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Stefanović, poslanik poljske republike minister grof Dembički, ministri dr. Ružić, dr. Krek, Cejović, Snaj in Mastrović, ban dr. Natlačen ter cela vrsta zastopnikov oblasti in korporacij. Seveda tudi vsi škofje z beneškim patriarhom kardinalom Piazzom in apostolskim nuncijem na našem dvoru nadškofom Felicijem. Poleg njih je prišlo na kongres še 20 drugih škofov, med njimi 11 iz tujine.

V nedeljo popoldne se je ob 2. popoldne začel pomikati na Stadion veličasten sprevod, ki je trajal poludruugo uro in v katerem je korakalo po »Slovenskem domu« približno 6000 ljudi ob spiranju velikanske množice ljudstva. Ko so se na stadionu vse te ogromne množice zbrale, je prišel papežev legat kardinal Hlond, nakar je imel zaključni govor ljubljanski škof dr. Rožman. V svojem govoru je naglasil, da so se udeleženci kongresa zavezali, da hočejo živeti kot dobri kristjani in da vse svoje sile posvetijo Kristusovim zakonom, ki so resnica, pravica in ljubezen. Sledilo so nato pozdravi zastopnikov 16 narodov, in sicer so govorili: kitajski škof Čeng, romunski advokat dr. Popp, egiptski škof Nutti, Francoz dr. Richard, za Italijane mons. Velci, za Poljake Spiżewski, za Čehe mons. Jemelka, za Belgijce p. Vervimo, za Hrvate

dr. Živković, za Bolgare mons. Kurtev, za Švicarje p. Pönz, za Slovence mons. Richter, za Litovce p. Andrickus in za Luksemburžane dr. Mack. Kongres so zaključile slovesne litanije. Nato so se začeli kongresisti razhajati. Kongres je bil odlično organiziran in je dosegel velik sijaj in še večji uspeh.

Po tovarnah so sedaj volitve delavskih zaupnikov. V večini podjetij so volitve pokazale, da se staro posestno stanje svobodnih strokovnih organizacij ni dosti izpremenilo. Liste Jugorasa so v Sloveniji dobile večinoma zelo malo glasov. Tudi na Hrvaškem niso nacionalistične delavske organizacije mogle prodreti proti socialističnim. Tako je bil rezultat volitev v 28 podjetjih v Zagrebu naslednji: socialistična URS je dobila 60, Hrvatska delavska 10 in Jugorasa samo 1 zaupnika.

Jugoslavija je zmagala v boju za Dawisov pokal nad Nemčijo ter s tem postala evropski prvak v tenisu ter se plasirala za borbo v medkontinentalnem finalu za Avstralijsko. Borbo je odločil Punčec s svojo lepo zmago nad Nemcem Henkom.

Nova tvornica celuloze, ki jo je postavil podjetni g. Fran Bonac v Vidmu pri Krškem, bo začela obratovati v jeseni. Izdelovala bo prvovrstno celulozo, beljeno in nebeljeno, ki bo uporabna za najfinejši papir, a tudi za izdelovanje umetne svile in umetnega bombaža. Tvornica bo nadalje izdelovala celofan in celulozno vato. Kapaciteta tovarne znaša 6000 ton celuloze na leto. Tovarna je najmoderneje urejena in pomeni veliko pridobitev za našo industrijsko produktivnost.

Prvi krožni polet civilnih letal po Jugoslaviji bo 5. in 6. avgusta. K tekmovanju se je prijavilo 11 letalcev, in sicer 5 iz Beograda, 3 iz Zagreba, 2 iz Ljubljane in 1 iz Sarajeva. Tekmuje tudi ena dama. Dolžina proge je določena za šolska letala na 500 do 800 km, za športna pa na 1000 do 1500 km. 6. avgusta bo vseh 11 letal pristalo v Ljubljani.

Letalo, s katerim je potoval angleški letalski minister, je moralo zaradi slabega vremena prisilno pristati. Letalo se je pri tem precej poškodovalo, minister pa je dobil pretres možganov. Člani posadke so bili le lahko ranjeni.

Sovjetska vlada je sklenila, da zgradi na polotoku Krimu novo ladjedelnico, ki bo gradila ne le trgovske, temveč tudi vojne ladje.

V Ameriki so izdelali dva filma proti diktaturam. Protesti totalitarnih držav niso mogli preprečiti, da se ta filma ne bi predvajala v Ameriki še nadalje. Pač pa so dosegli to, da je hollywoodska filmska industrija ustavila izdelovanje nadaljnjih takšnih filmov.

Število vseh radijskih naročnikov na svetu se je v l. 1938. zvišalo za 9 na 78 milijonov.

V Združenih državah Sev. Amerike traja suša še naprej. Zaradi suše so nastali v gozdovih veliki požari in tudi na žitnih poljih.

Občni zbori

Jugočeška, Jugoslovensko-češka tekstilna industrija d. d. Kranj ima 15. redni občni zbor v soboto dne 12. avgusta ob 11. v družbeni prostorih v Kranju. Delnice se morajo položiti vsaj šest dni pred obnim zborom pri družbeni blagajni v Kranju. Posest desetih delnic daje pravico enega glasu.

Radio Ljubljana

Torek, 1. avgusta: 12.00: Orkestralni koncert (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Narodne pesmi poje kvartet Stritar, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 14.00: Napovedi — 19.00: Poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Nac. ura — 20.00: Poljske narodne (plošče) — 20.10: Zgodovinska usoda Poljske in narodna zvest pri Poljakih (prof. Etbin Boje) — 20.30: Koncert duet ceter in Trboveljski pevski jazz kvartet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Pevski koncert Drago Burgerja, pri klavirju prof. M. Lipovšek — Konec ob 23. uri.

Sreda, 2. avgusta: 12.00: Operni odlomki (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Duet harmonik (brata Goloba) — 14.00: Napovedi — 18.30: Mladinska ura — 18.45: Plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: Udovčeva in Lauševa pojeta (plošče) — 20.10: Delavske in nameštenske knjižice (Milan Valant) 20.30: Koncert. Sodeluje Ruski sekstet in duet kitar gg. Antunović in Novak — 22.00: Napoved, poročila — 22.15: Tercet sester Fink — Konec ob 23. uri.